

nadpisih Dalmacije, gdje je na dugo stanovala. Mommsen (Corpus Inscript. Latin. Tom. III.) donosi pet takovih nadpisa u Dalmaciji bezdvojbena nadjenih, naime 1) pod br. 1790 (dotično 6362) kao našast u Naroni (ali pravo u Humcu, 1 $\frac{1}{2}$ sata hoda od Ljubučkoga naprama zapadu, gdje se čuva u župnoj crkvi); 2) pod br. 1918 našast blizu Vrgovca; 3) pod brojem 2067 izkopan u Solinu; 4) pod br. 2744 nadjen vjerojatno u Andretiumu (Muć); a 5) pod br. 3096 otkrit na Braću. Još jedan navodi Mommsen pod br. 3162b među dvojebenimi dalmatinskim nadpisi, sada u Strà kod Padove. Od svih ovih nadpisa samo prvi nosi datum, kada je postavljen bio, a to godine 173 po Is., jer se tu kaže, da je hram *Liberi patris et Liberæ* popravila ondje COH · I · BELG, a to F SEVERO · ET POMPEIANO II · COS.

Pošto se zna, da su cohortes pazile na red i sigurnost u Dalmaciji pokle se prestalo bjaše ovamo slati legije u tu svrhu, ovaj bi nam nadpis potvrdio, da je okolica Drventska, gdje se nadpis našao, u ono doba naime koncem drugoga vieka, spadala na Dalmaciju a ne na Panoniju. Tako ovaj nadpis dobiva i geografičnu važnost.

S. Ljubić.

Rimski novci carski zem. muzeja u Zagrebu, kojih nema u Cohenu ili se u čem od njegovih razlikuju.

(Nastavak. V. Viestnik 1887. br. 2, str. 44.)

Flavius Valerius Constantius I. Chlorus.

(God. 305—306.)

1. *Av.*: **CONSTANTIVS · AVG.** — Glava mu lovorvjenčana n. d.
Rev.: **GENIO · POPVLI · ROMANI.** — Genij modiusom na glavi, drži pateru i rog obilnosti. U podkrajku **SIS.**
Mal. br. — Coh. neima ovaj avers.
2. *Av.*: **CONSTANTIVS · NOB · CAES.** — Njegova ovjenčana glava n. d.
Rev.: **SAC · MON · VRB · AVGG · ET · CAESS · NN.** — Moneta stoji n. l. držeć tezulju i rog obilnosti.
Sred. br. — Sr. Coh. V, 582, 227.
3. *Av.*: **CONSTANTIVS · NOB · CAES.** — Glava mu lovorvjenčana n. d.
Rev.: **SALVIS · AVGG · ET CAESS · FEL · KARTHAGO.** — Zena stojeća punim licem drži obima rukama razna voća.
Sred. br. — Sr. Coh. V, 583, 236.

Galerius Valerius Maximianus.

(God. 305—311.)

1. *Av.*: **GAL · AVL · (sic) MAXIMIANVS · NOB · CAES.** — Poprsje okrunjeno sa plaštom n. d.
Rev.: **CONCORDIA · MILITVM.** — Galerij u vojnoj odori stojeći na d. (ne na lijevo) s kratkim žezlom, drži globus sa Viktorijom, kao što i Jupiter gol, plaštem na l. ramenu sa žezlom.
 Mal. br. — Sr. Coh. V, 602, 59.

Flavius Valerius Severus II.

(God. 305—307.)

1. *Av.*: **IMP · C · FLA · VAL · SEVERVS · P · F · AVG.** — Glava lovorvjenčana n. d.
Rev.: **GENIO · POPVLI · ROMANI.** — Genij na pola gol stojeći lievo, pokriven modijem, drži žrtvenicu i rog obilnosti. U podkrajku **MTC.**
 Sred. br. — Sr. Coh. V, 626, 33.
2. *Av.*: **FL · VAL · SEVERVS · NOB · CAES.** — Glava lovorvjenčana (a ne poprsje sa plaštom) n. d.
Rev.: **GENIO · POPVLI · ROMANI.** — Genij sa tornjem na glavi, stojeći n. l. drži tezulju i rog obilnosti.
 Sred. br. — Sr. Coh. V, 626, 35.

Marcus Aurelius Valerius Maxentius.

(God. 306—312.)

1. *Av.*: **MAXENTIVS · P · F · AVG.** — Njegova lovorvjenčana glava n. d.
Rev.: **CONSERV · VRB · SVAE.** — Hram na šest stupova, u sredini *stoji* Roma kacigasta, držeć kruglju i žezlo.
 Sred. br. — Sr. Coh. VI, 34, 53. — Nadjen u Gornjem Muću.

Flavius Valerius Licinianus Licinius.

(God. 307—323.)

1. *Av.*: **VAL · LICINIVS · P · F · AVG.** — Glava lovorvjenčana n. d.
Rev.: **GENIO · AVGVSTI.** — Genij pokriven modijem, stojeći *na lievo* (ne desno), na pola gol, drži žrtvenicu i rog obilnosti. U podkrajku **SMTS**; u polju **B.**
 Sred. br. — Sravni Coh. VI, 58, 49.
2. *Av.*: **IMP · LIC · LICINIVS · P · F · AVG.** — Glava lovorvjenčana n. d.

Rev.: **IOVI · CONSERVATORI.** — Jupiter gol stojeći n. l. sa haljinom na ljevom ramenu, držeći strielicu i žezlo; do noguh mu lievo vienac (ali ne orao). U podkrajku **SIS**, a u polju **A**.

Sred. br. — Sr. Coh. VI, 61, 76.

Flavius Valerius Licinianns Licinius filius.

(God. 317—326.)

1. *Av.*: **LICINIVS · IVN · NOB · CAES.** — Poprsje mu *na lievo* lovorvjenčano sa paludamentom i oklopom.

Rev.: **VOT · V · MVLTV · X · CAESS · TSA.** u lovorviencu.

Mal. br. — Sr. Coh. VI, 84, 61.

Flavius Valerius Constantinus I. Magnus.

(God. 306—337.)

1. *Av.*: **CONSTANTINVS · P · F · AVG.** — Poprsje lovorvjenčano na lievo u carskoj haljini, drži žezlo, na kojem je orao.

Rev.: **BEATA · TRANQVILLITAS.** — Oltar, na kojem kruglja sa 3 zvijezde. Na oltaru nadpis **VOTIS · XX**. U podkrajku **PLON**; u polju **M**.

Mal. br. — Sr. Coh. VI, 124, 193.

2. *Av.*: **IMP · CONSTANTINVS · P · F · AVG.** — Glava mu sa *diademom* na d.

Rev.: **IOVI CONSERVATORI.** — Jupiter gol stojeći n. l., plaštem na l. ramenu, držeći Viktoriju i žezlo; pred nogama mu lievo orao s viencem u kljunu. U podkrajku **SE**.

Mal. br. — Sr. Coh. VI, 141, 335. — Darovao St. Grginčević u Ivankovu. Isto takav, ali u podkrajku **TSA**.

3. *Av.*: **CONSTANTINVS P · F · AVG.** — Poprsje lovorvjenčano n. d. u plaštu i oklopu.

Rev.: **SOLI · INVICTO · COMITI.** — Sol sa zračnom krunom, na pola gol, stojeći n. l. diže desnu ruku i drži kruglju. Ljevo sužanj sjedeći na zemlji, rukuh svezanih na ledjih. U podkrajku **AQS**.

Mal. br. — Sr. Coh. VI, 160, 478.

4. *Av.*: **CONSTANTINVS · M · AVG.** — Poprsje okrunjeno u carskom plaštu n. l.

Rev.: **BEAT · TRANQLITAS** (sic). — Žrtvenik, na kome je kruglja a nad ovom 3 zvijezde. Na žrtveniku nadpis **VOTIS · XX**. U podkrajku **PLON**. U polju **S** i **D**.

Mal. br. — Sr. Coh. VII, 379, 19.

5. *Av.*: **CONSTANTINVS P · F · AVG** — Poprsje okrunjeno n. d.
Rev.: **VICTORIAE · DD · AVGG · CONN.** — Dvie Viktorije kora-
 čaju jedna prama drugoj svaka drži po jedan vienac i paomu.
 Mal. br. — Coh. neima. Iz ostavštine Mij. Stojanovića.

Flavius Julius Crispus.

(God. 317—326).

1. *Av.*: **IVL · CRISPVS · NOB · C.** — Poprsje lovorvjenčano u plaštu
 i oklopu n. d.
Rev.: **PROVIDENTIAE · CAESS.** — Ulaz u tabor, na kojem su
 dva tornja a medju ovima zviezda. U podkrajku **SMTS.**
 Mal. br. — Sr. Coh. VI, 200, 103

Flavius Claudius Julius Constantinus II.

(God. 337—340).

1. *Av.*: **CONSTANTINVS · IVN · N · C.** — Njegovo poprsje sa ka-
 cigom i oklopom n. d.
Rev.: **BEATA · TRANQLITAS** (sic). — Žrtvenik s nadpisom
VOTIS · XX., a nad žrtvenikom kruglja. U polju **F · B.**
 Mal. br. — Sravni Coh. VI, 227, 90. — Dar. dr. R. Fabiania u Senju.
 2. *Av.*: **CONSTANTINVS · NOB · C.** — *Poprsje* lovorvjenčano sa
 carskim plaštem n. d.
Rev.: **CAESARVM · NOSTRORVM** okolo lovorvienca, u kojem se
 čita **VOT · V.** izmedju dvie paome. U podkrajku **AQT.**
 Mal. br. — Sr. Coh. VI, 228, 101.

K r i t i k a.

Srebrna ploča sa slavenskim nadpisom. Pod tim naslovom otisnut je u bečkiem „Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und hist. Denkmale [XIII. Bd. IV (Schluss) Heft]“ članak A. Müllnera s tačlicom. Donašamo mu u cielosti prevod, da budu razumljivije naše primjedbe.

„Ljeti 1883 god. našao je neki dječak, koji se je zabavljao puštan-
 vanjem ladjice (Schifferlfahren) na Dunavu, sgužvan kovni predmet crno-
 sive boje, u šljunku riečnog korita, izmedju sjeverne ili lieve dunavske
 obale i takozvanog ostrva Strasser.

Osvjedočivši se da je kovina srebro, nije više ništa smetalo, da se
 dobavi predmet za vriednost srebra, a pobliza izraživanja dadoše slieđeci
 uspjeh: — izpružen kovinski predmet sačinjava komad srebrne ploče, koja,
 razdieljena u polja, predstavljaše povjest života i muke nekoga sveca. Danas
 su ciela samo 4 od prvashnijeh 13 poljija, a od srednjega glavnoga polja
 sačuvano je nešto manje od polovice. U tom stanju ulomak je visok
 456 mm, a u srednje širok 240 mm. Težina mu je oko 220 grama.